

Издази Суботом.
Цијена:
За ЦРНУ ГОРУ и АУСТРО-УГАРСКУ (с БОСНОМ и ХЕРЦЕГОВИНОМ) на годину 6 ф., на по год. и ф., на четврт године 1 ф. 3 50 новчића.
За све остале земље у ЈЕВРОПИ и АМЕРИЦИ на годину 20 франака, на по године 10 франака, на четврт године 5 франака.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата шаље се у плаћеним писмима непосредно администрацији «Глас Црногораца» на Цетиње, а може се и картом укупником на пошту у Котор. Дописе шаљу се уредништву. Рукописи се невраћају.

За огласе плаћа се од реда 6 новчића. За огласе веће и на дуже вријеме мање.

ЦЕТИЊЕ, 16. Маја.

Изасланик владе енглеске, г. Гешен, од којег се толико много плаше људи на златном рогу, пропутовао је ове недеље мимо црногорских обала јадранског мора, путујући за Цариград.

Каква је управо мисија, с којом г. Гешен путује у Цариград, то се право и потанко не зна. Али можда новине погађају, кад овај пут његов доведе у везу с програмом енглеске владе односно рјешења источног питања, наговјештеним у окружности енглеског министра иностраних дјела лорда Гравилја. На име, овај племенити лорд, чим је узео у своје руке крму министарства, написао је окружну ноту свијем великим силама потписаницама берлинског уговора, у којој их позива да учине код порте заједнички корак, да би се ускорило изведење оних партија берлинског уговора, које још нијеу изведене. Међу те партије спада: спор турско-црногорски, турско-грчки и питање о реформама у турској царевини.

Да ће све све дотичне пристати на овај приједлог енглеске владе, о том не може бити сумње. Русија је свагда била за сваки приједлог, који смијера на побољшање стања источних народа, не разбирајући с које стране долази; за Францеску зна се, колику важност влада републиканска на то полаже, да с либералним кабинетом енглеским у свијем питањима а парочито у питању источном испод руке иде; Италија ће свагда бродити омијем правцем, којим је пошао брод спољашње политике Гледстонове, јер јој многи разлог тако валаже. Остају још Аустро-Угарска и Њемачка, о којима се могло сумњати да ли ће пристати уза означену линију политике енглеске. Но ову је сумњу већ разбила влада аустро-угарска, по што је, како листови саопштавају, изјавила да пристаје на приједлог енглеске владе. За њом ће без сумње и Њемачка бар формално поћи.

Гешен дакле приспијева ових дана с моћним једним мандатом у Цариград. Његовом мандату придјеле велику моћ у првој линији сама влада енглеска, за коју морамо претпоставити да је са свом озбиљношћу прегледа да већ једном учини крај јавашполитици турских државника, који већ ето двије године развлаче својим манифетима рјешавање питања, која су судом јевропским већ ријешена, и стијем у опасност доводе мир Јевропе на овако опасну мјесту као што је исток. Снага мандата Гешенова повишава се с друге стране још и тијем, што је сав изглед, да ће и све силе остале пристати на онај задатак, који је њему влада енглеска повјерила.

Но питања се овдје порађају још друга, а једно је теже од другог. Како ће и на који начин Гешен, или боље рећи влада енглеска извести што је ваувила у Турској? И хоће ли све силе пристати на начин којим она мисли изводити своје умишљаје, исто онако као што су у начелу пристале на апстрактни програм њен? И шта ће бити, ако при том изведењу саме велике силе дођу у сукоб једна с другом?

Да се нешто у Турској изведе, има само један поуздан начин, који нигда није слагао, а то је: сила. Турској ништа друго не може импоновати него сила. Лијепе ријечи, обвезе, уговори, погодбе, међународни трактати, морални притисак — то је све за

њу даљски снјег. На једно ухо прими, на друго пусти. Али револвер или врх од ханџара на прси јој стављен кад је од ње све да изгуди. То се посвједочило у толиким случајевима, међу осталијем врло јасно и на предаји Жабљака, Спужа и Подгорице; све се ово лијепо предало Црној Гори без и једног фишека у име отпора и није се тада наша чуло ни за Арнауте ни за арбанашку лигу ни за арбанашку кнежевину, и тек данас читамо по новинама како се некаки Одабег размеће својим бесједама уздишући за Подгорицом, а онда се ни жив није чуо. А за што? Јер је руски бајонет био упрт у пријестоницу турску.

Ако се истим путем пође и сад, постићи ће се исто тако на миру што се жели.

Узимо примјера ради питање, које се нас највише тиче, питање о спору црногорско-турском. Овај спор произвео је чисто турска влада, а с намјером том: да осујети изведење онога дијела берлинског уговора који иде у корист Црној Гори. Сав тобожњи отпор арбанашки, све што се појављивало до сад у развоју овога спора између Црне Горе и Турске, све је то масло турске владе. Она је створила, организовала и наоружала тако звану арбанашку лигу, она јој је поставила на чело свога генерала као тјиног управника, она је свјерила и у десила план о тобожњој побуни Арбанаса против порте која (јагњешце неки!) хоће да изведе берлински уговор, она је Јевропи засјенила очи наговоривши Арбанасе да се у свом отпору позивљу на право народности, она се на пољештку превежаје пред Јевропом како није у стању савладати отпор арбанашки и т. д.

Да је све ово, што порта збори и говори, ниски марифет, намјештена пријевара и неистина, то је са сваког, који ствари из близа гледа и познаје, јасно као на дану. Да порта искрено и збиљски хоће да изведе оно на што је обвезана по берлинском уговору, сјутра би у нашијем рукама било све што нам је досуђено конгресом берлинским. Као што се жива душа арбанашка није чула кад нам је порта предавала Жабљак, Спуж и Подгорицу, тако се не би чула ни данас да она хоће исто онако искрено да поступа као онда. Ма онда јој је стојао за вратом руски возак, па је за то била искрена, а данас не само да јој нико не стоји за вратом него јој још пољеви цовлађују и на ухо пришаптавају да остане при свом отпору, докле се с друге стране наша руке везују и недопушта нам се да се на стари црногорски начин упитамо за јупанко здравље.

Према овдје изложеном све зависи од начина, којим ће влада енглеска поступити у Цариграду. Ако буде као какви њемачки доктор права с Катедра академички доказивала порти цјелисходности прилогађавања њеног одређењима берлинског конгреса, лукави државници турски лијепо ће се на то осмјехивати и посвједочавање климањем главе и дубоким тежњима како су и ош о тој цјелисходности тврдо убиједиени, — а ствар сама остаће као што је и сад. Но ако влада енглеска покаже да у ње нема шале, и ако за доказ своје озбиљном расположењу извље под Цариград по њеки свој ратни брод, — да видите како ће се турски државници узбрзати, како ће брзо нестати и арбанашке лиге и арбанашког отпора и арбанашке кнежевине и читавог митичног циклуса који је за цијело ово вријеме

намотан око нашег пограничног спора с Турском, и да видите како ће и брзо и лијепо и без капи крви бити у нашим рукама све од Мокре Планине па до Круча на јадранском мору!

Данашња влада енглеска носи на челу својем дично име Гледстоново, а ово име значи чист и јасан програм на истоку. С тога смо ми пуно увјерени, да Гледстонова влада не ће тјерати шале, кад прегне да изведе свој програм на истоку; и с тога предвиђамо, да ће пред моћном и озбиљном вољом њеном негда горди Стамбул исто онако задрхтати као што је прије двије три године задрхтао пред оштријем бајонетима силне Русије.

Но питање је: не ће ли се остале силе опрјети драстичном поступку енглеске владе у Цариграду?

На то је питање прост одговор, парочито кад се на ово узме шта хоће и шта тражи данашња влада енглеска у Цариграду. Влада енглеска хоће да се изведе у оне партије берлинског уговора, које још нијесу изведене. Може ли икоја сила бити противна томе? Онда би била противна себи самој, противна својој ријечи, својој части, свом образу и угледу. Берлински уговор дјело је свијех сила великих те су на њему потписане, и која би се од њих данас противила изведењу свијех дијелова тога уговора, која би данас устала против енглеске владе због тога што ова наваљује да се из тог уговора изврши и оно што још није извршено, та би се грозно обнјажила пред свијетом, та би посвједочила, да јој није искреност диктовала потпис под берлински уговор, да јој тада као ии данас нијесу чисте намјере биле, укратко: постала би другарица Турској. Мислимо да се ниједна сила до тог степена не ће понизити.

Њеки листови бечки наводе, како ће Гледстонов ј политички на истоку стати на пут сукоб интереса великих сила. Но ваља запаметити, да је Гледстонов кабинет изпашао, или боље рећи пристао на једну формулу рјешења источног питања, која искључује сваки интерес с истока, дакле и сваки сукоб ма чијих интереса. Та је формула проста, и гласи: исток источнијем народима. Нева све силе пристају на ту формулу, па ће онда бити мир на истоку и велике силе не ће зазирати једна од друге због истока. Јер у чем лежи противност интереса великих сила на истоку, о којој се толико збори? Ни у чем другом, него у томе, што се све отимају о господарство на истоку, па се боји једна од друге да која не захвати и не заграби што више силе и моћи на истоку. Нек се одреку те тежње за господарством, нек се одреку тако званијех «интереснијех сфера», нек се не грабе о туђу баштину, нек оставе исток источнијем народима, па ће онда бити један пут за свагда мирна крајина, и исток не ће бити ни руски, ни аустројски, ни енглески, ни икоје друге силе, него ће бити свој, биће омијех парода који на њеж живе.

Иа ли што правичније, што угодноје за општи мир Јевропе, што подесније за интересе свијех великих сила?

Доста нема! Па кад ипак њеки Гледстонову програму, који на то смијера, на супрот стављају своје интересе, онда је очевидно шта лежи у тијем интересима, очевидно је да ти интереси нијесу ништа друго него тежња за господарством над истоком.

До скоро ћемо изићи на сусрјет

великој проби, која ће нам показати, која је сила прави пријатељ народима источнијем, а која се само тако претвара. Проба та лежи у изведењу источнога програма Гледстонова. У односима и понашању појединијех сила великих према корацима Гледстонова кабинета у овом питању наши ћемо поуздано вјерити за оцјену правога или лажнога пријатељства према источнијем народима. Која сила буде ишла испод руке с Гледстоном, народи ће источни у њој сматрати свога пријатеља; која му се буде опрала онда, кад он драстична средства употријеби против порте, у њој ће народи источна наћи свога непријатеља, који под тобожњим својим «интересима» скрива управо своју тежњу за господарством над њима, свој тајни смјер да замијени турско господарство својим господарством, да буде источнијем народима Турска у другом издању.

Елате дакле, силе велике, под пробу Гледстонову! Источни вас народи будним оком прате!

Из Кошутових записника.

Постиге свог састанка с царем Наполеоном, отиде кошту у Инглешку, одмах како су парламенатски избори били готови. Ту приреди четир митинга, на којима је говорно о талијанском питању и неутралности Инглешке. Консервативна влада истина прије тога била се изјавила за неутралност, али Кошут говораше, да није довољна њена општа изјава, доказујући да је она пак у неком споразуму с Аустројом. Његове бесједје изазову на свј стране манифестације јавног мишљења, које су енергички захтијевале, да Инглешка не смије у корист Аустроје посредовати, на макар се бојом поље препијело и на обале Дунава и Тисе. Кад се парламенат састави, виговци и радикали сложје се и сруше консервативно министарство. Палмерстон састави нову владу и најважнији њени чланови даду писмену изјаву, да Инглешка ни у ком случају не ће бити противна мађарском рату за ослобођење. Послије договора у Беови с важнијим вођама мађарске емиграције, Кошут отиде у Италију и 21. Јуна састане се у Валеђиу с царем Наполеоном. О том састану пише Кошут:

У 8 сахати, за јутра, био сам код цара. Он ме одмах прими и задржи ме више него читав сахат код себе, тако да је сам краљ од Сардиније морао по сахата чекати. «То је чудовито; дочекао вас је с вапретним обзирима и преговарао свам са живим убјеђењем», рече ми Пијетри, који је при договору био присутан, кад изађосмо. И то је истина.

Не могу сваку подробиност на писмено саопштити, али из овога, што ћу рећи, видјеће се, да не хтједосмо један другог обмахнути, него да отворено један с другим разговарасмо и безазорно рекосмо, па што један од другог може рачунати.

Прво дам рачуна о резултату свог рада у Инглешкој. То сам исказао ријечима, које нијесу ни бар изгледале, као да хоћу да се хвалим; но Пијетри упадне у ријеч и рече: «Најчудноватије је, сире, што Кошут има у цџу писма енглеских министара, у којима се исти обвезују, да ће неутралност Инглешке и онда очувати, ако ми поћемо на Угарску». — «Збиља?» зашита цар. «Могу ли их видјети?» — Премад му писма. Она као да су га врло занимала. Он прочита једно за другим, смјешући се час и по и машући главом, као да би се чудно.

За тијем ја прихватим. — Ваше Величанство — рекох — може видјети, да сам не само свјесно радио, чега сам се латио, него да сам уснио више, но што сам обећао; е сад изглед, да могу питати: Но што је та сметња уклоњена, шта је В. Величанство одлучило гледе Угарске?

Он: Има још једна сметња: Прајект. Од лорда Џона Росла добио сам истина у слијед нашег доласка амо (јер јевропска дипломатија даје велику важност вашијем путевима) денету, у којој — могу рећи — званично — потврђује енглеску не-

тралност, али у једно вјели, да он мисли, да ћу изазвати Прујску, ако се латим мацарске ствари.

Ја: По што је неутралност Инглешке осигурана, мислим, да то не може бити. Али ако би Њемачка збиља била изазвана, допустите ми, спте, да запитам: Је ли В. Вел. вољно, мир подвезати, који не рјешава талијанско питање?

Он: Ја не ћу тако мир подвезати, па макар био побјеђен или макар ме јевропска «посредничка војска» на то приморала.

Ја: Ни једно од тога двога не ће бити; без Инглешке Јевропа никако не може оружјем посредовати. Оружано посредовање јест безусловна објава рата, а Инглешка не ће, нити може то учинити, о томе нека цар буде увјерен. В. Вел. дакле велим: «Без нас не може се питање рјешити. Нека се В. Вел. сјети историје своје рођене отаџбине. У те Аустрије имају врло погодни услови за живот. Колико ли је пута велики предак В. Вел. њу развршио, понизло, оборно, али за тим закључио мир и пустио је, да буде сила: она се опет дигне из праћине и постане дому Наполеоновића погвбнија, но од прије што је била.

Он: Тако је, цијела истина!

Ја: Е добро, ако је свре, не развршите сад, кад вам је њена судбина у рочи, велим ја: «Она ће се подићи много погвбнија, но од прије што је била», и послје неколико година не само да ће се под непогоднијим условима талијански рат на ново морати започети, него Аустрија не ће мировати, докле год не склопи савез против В. Вел. Ах! прошао сам Ломбардију и разгледао разбоје код Мађенте и Солферино: ко такв земље, такв битке изгуби, том ниво не ишчула освету из срца. Страховит би грјех био, кад се таквом непријатељу не би одузела средства, којима може другом наудити. Аустрија пак може само тако бити безопасна, ако Угарска постане независном. У другом случају не само да ће се она у Италију вратити, него ће и против В. В. савез склопити.

Он: Све, што велите, од ријечи је до ријечи истинито, ја се слажем с вама и о свему сам увјерен.

Ја: Кад је тако, а ја питам В. Вел., мислите ли, ако желите реалан резултат, да би могло бити, кад о Угарској не би ни ријечи било, да Њемачка не би била изазвана на рат? Ја мислим, да то не може бити. Рецимо, В. Вел. истрја Аустријанце из Вероне; по начелу локализовања, В. Вел. не може их погонити, Аустријанци пак пријећу преко Изонца на Њемачку земљу, где им не можете ништа. Зараћену непријатељу припознати неутралност на његовој рођеној области, то је апсурдно, коју не знам, како да назовем.

Он: То је цијела истина, — то је апсурдно, то се никад не би могло свршити, — то је апсурдно.

Ја: Јест, «то се никад не би могло свршити». С тога ћете ви, спре, побјеђену војску с оне стране Изонца на Њемачком земљишту погонити, па готов изазив. Ја дакле велим, ако В. Вел. не ће да пошље војску у Угарску, ви ћете бити присиљени, да повриједите Њемачку област, а онда је извјестан сукоб; ако ли пак у Угарску поћете, увијстите Аустријанце, и тада истина не би била искључена могућност Њемачког рата, али никако не би га баш морало бити; јер Угарска никако није Њемачка земља, а душа ваља, ако В. В. осигурава савез народа, који може 200,000 бораца дати на ноге, који се као лавови боре, онда ће се Прајан врло про-

шпелити, прије по што мац тргну, кад их војвода Малаков са 180,000 од рајске стране нападне, а за леђи им буду стојали 30—40,000 Францеца са 200,000 Маџара.

Он: То је истина. И ја вам искрено и отворено кажем, да сам тврдо одлучио, да Угарску независном створим, ако се међу тим не догоди каква непредвиђена сметња. Ја знам свој интерес: без тога не би постагао цијел у Италији и будућност би изложно опасој неизвјесности. Узмите дакле то као свршен чин. Ја ћу радити, кажем вам — разговарајмо о начину, како? Остајете ли још ири томе, да без изазвања једне војске ваш народ не позивљете на оружје?

Ја: Одлучније, но икад. Разложнију. Од двога једно: или устанак у Угарској (због мањкаве организације) не ће бити доста јак, да Аустријанце до ноге потуче, прије но што би Ваше Величанство помоћ послало, и тад Маџарска за 50 година не би остала, ма колико Францеца долазило; или ће устанак толико маха узети, да ће се Аустријанци поплашити, и онда би они Верону и Италију напустили, по што по то мир закључили, и свом снагом на нас се бацили, па у нужди и саму Пруску у помоћ призвали, која би сигурно притећи могла, јер не би имала посла с вама, него само с нама. — Велики су интереси на коцки, свре! Живот једног народа. Како је моја одговорност велика, то морам искрено говорити: по што францеска застава у том случају не би била ангажирана на уг. земљишту, а Аустрија ба у погледу Италије понудила мир, какв В. В. само жели, то би В. Вел. мир пришло и моја тужна отаџбина била би жртва.

Он: Ја ћу на вашу лојалну искреност искрено да одговорим; јесте, ја бих га примио. И ви би то исто на мом мјесту учинили.

Ја: Могуће, но баш с тога не ћу да жртвујем своју отаџбину.

Он: Добро дакле. Као што добар патриота чинити мора, тако ви чините. Ја примам основу: или ћу ја послати једну војску у Угарску, или не ћу захтјевати, да у Угарској устанак букне. Но ипак је нужно, да ја прије тога неке операције изведем; тек кад ово и оно сретно свршиш, могу једну војску послати. (Не усубујем се, да те појединости писму повјерим). Ако би ме међу тим Јевропа (можда оружаном медијацијом) нагонила на мир, којег могу примити, онда не ће бити уг. експедиције, другаче не, и у првом случају очували сте Угарску, да се не компромитује. Међу тим гледајте, да у Угарској створите војску; ја ћу дати новца и све олакшице, у вашем је интересу, да онда, кад поћемо у Угарску поред францеске војске и ви једну војску имате.

Ја: Без сумње, али поред францеске војске — то је *conditio sine qua non*. Као човјеку, доста ми је ријеч Вагнер Величанства, али као патриота морам имати јаметва и та су у томе, да францеска застава буде у мојој отаџбини ангажована; ако не: не.

Он: *C'est entendu*, ако не: не. То је он одлучно на растанку поновио и отпустно ме врло љубазно: «до виђења».

Сиомену сам, да ме забринула Горчаковљева окружица, која такође говори о локализовању рата, да није можда Русија своју политику промијенила? Јер ако би се имали бојати руске интервенције, била би наша ситуација погвбљенија — због Словена.

га, како је наг и слаб, како је немоћан и неумјешан! Шта би било од тога почетка човјековог, да га напустимо, да га не прихвати толики загрљај мајчине љубави? Сам о себи би прошао, па с тога је нарав већ у напријед усадила у срце мајчино све оне осјећаје, што славују и најстрашније терете око даље његе дјетине.

Али није увијек тако. Као да се и природа гдјекада заборави, па унети коју жену. Има их — а на жалост и прилично много — којима ледено срце у грудима бије, ледено срце у оклопу од естрасти, где се никако и не закиже свети плам материне љубави. Јадна створења! Најбогатји дар природи, и оно, што је најувисшеније у човјечној нарави, не могу да дохвате. Храм је широм отворен, ал у светињу тога храма ступају само жене чиста срца.

И донета се не да лако схватити, како мајка може напустити своје дјетце. Ако јој није зазор од свијета, ако јој већ није стало до напретка куће и порога свога, или ако их никако и ни појма, како да се не покрене у њој самољубље, па да у дјетету гледи крв своје крви? Та то је највише, што се може осјетити, па зар има и таквих, што се ни до тога неспети не могу?

Има их; а рекао бих у нашем, на роду и вине, него што би их напредак народни подносио.

Ако загледамо по нашем народу наћи ћемо тројаке његе и брига око дјете.

Проста жена гдјекада нерадо роди,

Цар ме је у том погледу потпуно умприо.

За тим сам прочитао нацрт прокламације. Кад сам дошао до краја, где се каже: «Датирано у царском францеском главном стану» смјао се цар и рекао је, да би то рано било, боље ће бити, да прокламацију од другдје датирамо.

Вјерујем! На пошљедку смо још говорили о војној организацији. Сложио се с мојим назорима и примјетно ми: како му се чини, да сам ја искусан организатор војске. То му је главно било, да што прије неколико батаљона маџарских војника у логор пошљемо. Одговорно сам, да то за 8—10 дана учинити можемо, кад нам буду руке одријешене. — Дакле ће бити: Пјетри долази са мном у Турин, да у име цареве уклони запрјек. — Краљу њијемонском не ће се заклетва подлагати. Цар рече: «*Pourquoi faire? C'est de la folie que de le demander*». («На што то? Лудост је, да се то захтјева»).

Познато је, да је послје неколико дана иза тог разговора закључено примирје у Влалафранки, које је уништило све наде маџарске емиграције. Други дијелови књиге баве се са утеском и дјецством тог неочекиваног обрта на маџарску емиграцију, са одступеном Кавуровим и разрјешењем оне на неколико хиљада појачале маџарске легције.

Политички преглед.

У аустријској царевини падат је закон, којим се у неколико уводи правидна при употреби разних језика у тој царевини. Њијемци, који су научени на госнодарење без приговора, не могу да се навикну, да поред њиховог језика може још други који постојати у царевини не само у јавним звањима, него и у школи и у цркви па ваља и породици, и с тога су услјед оног закона дигли у монархији читаву агитацију, која на себи носи све знаке правог велиздајства. Листови словенски праведно жигосу ову противдржавну агитацију, и заслужује да се на овом мјесту наведе објективни глас једнога од тих ласгова. Ево га:

«У другој половини монархије излазе на видјело појави, који се чудновати морају назвати. Њемачки елемент у Аустрији радо се хвалише, да је он једни, који држави даје живота, снаге и опетак, да је од једни, у којем пријестол, у којем монархија налази чврста ослона. Ти појави међу тим бацају чудну свјетлост на лојалност, на патриотичну, држављанску свијест тога елемента.

На сва уста, без каква зазора, говори се и пише данас у Аустрији, да ће ъемачки народ овој држави окренути леђа, ако се министарство грофа Тафеа не уклони и опет не намјести влада уставојерне странке. Један од првака те странке рекао је на банкету, којим се је странка у очи духова опростила: «Што даље буде садашњи кабинет влада, ја ћу се то чешије сјехати, да сам Њијемац, то реће, да сам Аустријанац».

Ова мисао изражена је још очитије на ъемачким научним скуштинама, што су о духовима државе у Ческој, та мисао сваки се дан понавља у свијем безкијем листовима. «Ми хоћемо, да Аустрија буде ъемачка, или да је нестане». Ово је главни орган уставојерне странке у листу од прошле недјеље на сав глас изјавио.

али кад је већ породила, зазор јој је, да дијете не његује. Не велим да није љубав, али није она права, она силна, те поред те љубави овлађује мајком и ово и оно. Не чини она што јој љубав и брига заповиједа, него што је научила од мајке, што је «адет» и обичај, па ма дијете угнуло. Она истина доји сама своје дијете, па гдјекада и сувнише; она назив дијете и брине се о њему; али све то иде по уобичајеном калуцу, и тек онда, кад се све бриге (а гдјекад и све страсти) понамиривале. Прост народ наш још нема оне праве моралне снаге у тој прилици, да њиме надвлада себе, своје увјерје и своју пријеку корист, кад му је пред очима. Прост народ не зна да дијели љубав од љубави, па ће свугдје у мјесто тога милост подметати. Да се мало дигне у тој љубави, да се мало просвјетом очисти од својих навика, што их се чврсто држи, и да позна путе, којима му ваља ићи па да покаже прау своју родитељску љубав, — по срцу му за цијело не би недостајало ни воље ни пожртвовања, а особито код прве дјете.

(Продужље се.)

ОКО ДЈЕТЕ.

6.) Купање.

Давнашња је ријеч, да је чистоћа пола здравља. Наш је народ признаје још више, и упоређује чистоћу са снагом. У нас се ти појмови извјениче узимају, па ћемо за живо рећи кад «очистити», кад омет «оснажити» у једном и истом значе-

Било би вриједно, питати, кад би човјек имао кога да пита, по чем Аустрија није данас, за владе грофа Тафеа, ъемачка? Не води ли та влада све своје послове на ъемачки језик, језик расправни? Не раде ли осим Далмације и Истрије сва најјестившта, сва окружна предстојништа ъемачким језиком? Није ли у свим средњим и вишим школама осим Далмације и Истре језик ъемачки језик наставни? По чем дакле Аустрија није данас ъемачка?

Али да, аустријски Њијемци нијесу с тим још задовољни. Ко није Њијемац онај би се својим материнским језиком смјо служити само у својој кући и обитељи. Не-ъемачки језик не би се смјо чути ни у школи, ни у звању, пак можда ни у самој цркви. А ето где, што је учинила влада грофа Тафеа. Она је одредила, да се на средњим школским заводима у Ческој и Моравској које полазе мало не искључиво чешка дјеца предају науке чешким језиком; да се у уредима, у којима је подручја становништво мјешовито, издају егранкама одлуке на оном од оба земаљска језика, на којем су поднесци писани. То је био злочан пројект њијемству, што га је влада грофа Тафеа том наредбом починила. Па како и да није? Што да буде од чиновника Њијемаца, који су толике године служили у Ческој, незнајући ни ријечи чешки, кад се сада Тафеовом наредбом обвезују, да или чешки уче или потраже друго мјесто, где не треба знати никоји други језик осим ъемачкога? Та нијесу ти чиновници у Ческој ради чешкога народа, већ је чешки народ ту, да уздржава те чиновнике и њихову обитељ. А ситни дјеца ъемачких родитеља у Ческој, да уче чешки исто онако, као што чешка дјеца уче ъемачки, колико је то истом безумље, колико је то истом злочин!

Уставојерци у својем политичком и народном бјеснилу несећају се више на чланак у уставу, којим се народностима зајамчује народна равноправност, чланак, који су они сами створили. Узпркос тому чланку Аустрија има бити ъемачка, «само ъемачка држава, или нека је више не буде». Ако се не преставе, тражити од Њијемаца у Ческој, да уче језик већше народа у земљи, ако хоће, да тијем народом управљају, да томе народу суде, онда ће чешки Њијемци позвати Бисмарка, нека дође по њих, пак их припоји великоме ъемачком царству.

И то се данас у Аустрији на сва уста слободно говори, слободно пише. Но, што је још жалосније, јест чини, да та пријетња државне фелоније налази одобравања с неке стране у Угарској. «Иест. Лојд» у јучерашњем броју свјетуге мјеродавних факторима, нека уваже узрујаност аустријских Њијемаца, нека непусте, да се они отуђују монархији, да зову у помоћ ъемачку, нека, дакле, уклоне министарство, које аустријске Њијемце тјера тобож ъемачкој у наручје.

Донета чудна, врло је чудна то наука и опозена. Не на законитом, не на уставном темељу треба да се аустријски Њијемци боре за своје, макар и неовлаштене тежње, неправедне захтјеви; него они смију и свому владару и својој држави одгазати вијерност, ако им се ти захтјеви не испуне. Могу ли мјеродавни фактори приустити да се овакова наука у држави шири; смију ли она певлаштеним, неправедним тражбинама занесених аустро-ъемачких странчара поустити или чак задовољити, само или управ ради тога, што се те тражбине подупиру пријетњом државнога одметништва?

њу. Тиме велимо, да чистоћа и снага иду у корак.

То вриједи за све прилике и за све узрсте нашега живота, а највише за малу, недораслу дјечу. Дјетепце се чешије загади и закаља, више се зноји и испарави, не ходи и не ради, да тиме живот промоче, па ако га не оперемо да је чист, и ако не помогнемо животу, да се без престапка мијења, онда ће слаби организам дјетини омахнути ма на коју руку, па баш и оболети. С тога је купање за дијете још много важније, него за одраслог, и с тога је по свима народима обичај, да своју дјечу купају.

Али није све, ако знамо, да дијете ваља купати, па било то ма како. И за купање има неких закона, којих се ваља држати, ако хоћемо да помаже. Велика је разлика, хоћемо ли дијете окупати баш према наравној потреби његовој, или ћемо тај псао занемарити, те га прихватил «од реда», и тек овлаш «да му само риче пређе». У томе грвјешти много мајка које из нехата, а које с незнања, па с тога ћемо нехат да опоменемо, а неке да поучимо.

Сама природа нам вели, да нејач ваља сваки дан четити и снажити. Живнче је неспјесно, па ће свако јутро олизати или извивкати своју младицу, била загађена или не. Па кад већ живинче не ће као и гад на својој младици, зар да је човјек гори? Зар да не увиди, шта то вриједи дјетинем напредовању? Дијетету је еди пола живота, а снага ли икад боље,

Листак „Гласа Црногорца“.

МАЈЦИ.

«Дајте ми ваљаних матера, па ћу вам изабавити друштво човјечанско.» (Продужље се.)

Али није доста само рађати. За четвиту матер почиве тек иза порођаја њена увисшенија задаћа. Порођај је ствар наравна, и тако рећи под морање, али одгајање је дјело праве љубави и милости наше, управо дјело савјести и поштења. По њему се мјери мајка, и њиме тек може показати, колико заслужује то свето име.

Како је лијепо видјети прворотку, гдје се одма иза најстрашнијих мука обазире и пита за своје чедо. Све оно, што је рад њега претријела, заронила је на један мах у онај праве љубави и милости наше, управо дјело савјести и поштења. По њему се мјери мајка, и њиме тек може показати, колико заслужује то свето име.

Шта би газдовање у природи, да није мајчине љубави? Шта би било с животом и наредном, да сама нарав није засадила тај осјећај чак и у звијеру по гори? Шта би јадна младица без мајчине љубави и љубави? Та ово је човјек, и, тако рећи, најпотпунији створ на свијету, па негледајте

Ми мислимо, да не може бити, да се у овој монархији, за невољности, невјер- ства ставља награда; не може, не смеје се пустити маха мисли, да се у овој монар- хији може нешто само невјерством по- стигнути.

Да је у енглеском парламенту прочитао пријестона беседа краљичина, то смо јавили већ у једном телеграму прошлог лета. У цијелости још немамо те беседе пред собом, али је страни исто- вносе доноси у пространијим телеграфским извјештајима, из којих видијемо да се саоп- штило, како се у беседи изјављује на- дање, да ће у споразумљену с великим силама поћи за руком да се велики уговор у свему потпуно изведе. Што се тиче самилх реформа, каже се како још није узимали закони о равноправности свих турских поданика и како још није уређена територијална питања. Да се изврши што је у Берлину углављено, то краљичина налази да је неопходно нужно поради тога, да би се избјегли нови за- плети на истоку. С тога је држала кра- љичина, да јој ваља изаслати ванредног посланика к султану. Односно Афганиста- на каже се у пријесточној беседи, да ће влада без оклијевања настојати, да се земља та примира и да се у њој заведу установе, које ће обезбиједити независност авганског народа и установити му прија- телске односе к видљивом царству. Вла- да препоручује савез јужноафричких на- селбина. За Ирску предлаже се неке о- лакшање.

У доњем дому Норекот је одобравао спољашњу политику владину, изражену у пријесточној беседи, само је тражио да се каже парламенту каква су права уди- јељена изасланом у Цариград Гешену, ка- ко ће се према порти поштати и не ће ли се сила употребити. Норекот жели и то да му се објасни, какве се установе мисле завести у Афганистану, на рече да ће опозиција потпомагати владу у свему, што буде налазила да се може слагати са савјешћу њеном. Оконор и Пауер подни- јели су приједлог, у којем се каже, да по- ложјај пољопривредног становништва у Ир- ској захтијева да се узме што прије у оз- бидљиво разматрање, да би се оном народу обезбиједили плодови горкога труда ње- гова.

У Лондону држала је конзервативна партија 8. ов. м. збор, на којем је познати Биконсфорд прогласио за вођа партије. Том приликом као обично, држао је Би- консфорд дугачку бесједу, у којој је, ме- ђу осталелим, ово рекао: Он држи да ће наскоро његова партија опет доћи до си- ле и власти; Гледстон је прије седам го- дина, кад је одступао с политичног поља, дао изјаву да се никад више не ће на њ поврнути, и за то његова садашња влада стоји у опрјечју с његовим ондашњим ри- чењима и дјелима, а таква противрјечност није кадра да улије повјерење. Нити сми- је конзервативна партија положити ору- жја, нити је он намјера да напусти поље дојакоче своје политичне радње, докле год га његови пријатељи буду почастива- ли својим повјерењем. Либералној партији мања јединство програма и начела; ли- бералци и радикали толико су удаљени једни од других као небо и земља; та- ква свеза не може дуго трајати. Што се тиче спољашње политике, рече како му је мило што садашњи министри морају да остану вјерни његовим дојакочњим наче- лима. Он сјетије својој партији да буде сложна, како би се могла с достојанством одржати на својој позицији као опози- ција.

него кад је окупило? За купањем прија- и храна и сан и све друго, што помаже промету и животу. Неки Нијемац цијени купање толико, да ће рећи: «Новорођенче треба купати док не доживи 60 година. Кад дође дође, има наде, да ће доживјети и 80.» Човјеку је купање као биљци ки- ша или залијевање. На зар расад не за- лијевамо сваки дан, ако хоћемо да нам је напредан? . . .

Ред је душа у сваком послу, а осо- бито у нези дјечијој. Пола муке је уште- ђено, ако све иде својим редом, а два пу- та је више добивено, ако се и онај мају- шац прији научи, да увијек у своје при- јеме прими оно, што му ваља. Он и сам послије то ште, па колико је неразуман и слабачак, и опет се противи и негодује, ако му није све по реду. Најмање што, па га расплаче за цио дан и цијелу ноћ; па ради што му драго, не можеш га утје- шити.

На ово не мотре наше матере ни у којој прилици, а особито кад купају дјecu. Заговоре се с другима или визитама, за- баве се беспослицом, забаве се другим којим домаћим послом, па тек кад «доспи- ју» или кад се «сјете», поћу да оснаже дијете. Па бар да и онда учине као што ваља, него и тада покажу, колико им је стало до тога. Данас је коритање с водом овдје, а сјутра ондје, сад купају дијете прије подне, а сјутра дан се сјетле тога тек пред вече, сад га попрскају тек овлаш и мало, а сјутра га брчкају по ½ сахата, данас је вода емлачена и тек што јој је

Приједлог кабинета Гледстонова за конференцију није за овај мах стављен на дневни ред, него је само смишљен за тај случај, ако прва средства која су одабра- на за рјешење питања пригоровског, грчког и осталих из конгреса берлинског прои- стичућих не би привела к цијели. Тек онда, и по што мисао о конференцији са- зрв, имало би се посавјетовати о времену и мјесту гдје би се држала.

Инглешки нарочити изасланик за Ца- риград, Гешен, пошао је из Лондона пре- ко Париза и Беча на Тријешње за Цариг- рад, и кад лив овај стигне у руке на- шњим читаоцима, он ће већ бити у Ца- риграду. Како шарши дописник «Тажме- са» јавља, главни задатак његовог изасланства састоји се у томе, да постави међународну комисију за контролу портине управе. Ин- дичјатива за ови приједлог не ће поћећи од Инглешке, него по свој прилици од Францеске.

Поједине неке силе изумијевају сва- којаке планове, да би стпшале спор **цр- ногорско-турски** због границе. Међу о- стављеним јавља нам телеграм из Беча ка- ко је Аустрија предложила да се опседне Скадар. Намјера је добра, само што она ништа помоћи не ће, јер ту је Муктар паша у Призрену, који ће и без Скадра умјети укрштати и осујећивати све што велике силе у корист Црне Горе или Грчке или друге које од мањих држава на истоку наредне. Занимљив је у том по- гледу један допис «Преса» из Монасти- ства, којим се јасно освјетљује радња Муктарева. У том допису од 1. ов. м. стоји ово: «Прије четрнаест дана стигао је амо из Призрена Газис-Муктар-паша и опет је примио заповједништво над трећим војним корпусом. Пред улазак изишли су му у сусрјет на друму од Прилипа за- ступници свих војничких и грађанских власти, и мноштво ђукаре, да га по- здраве. Газис Муктар зорно се охоло, баш као да се враћао са шестомјесечног по- бједоносног похода, а гладна ђукара ви- кала му је из свег грла: чок јаша! Неко- лико дана иза доласке ишли су к њему овдашњи мухамедовски главарни, и овима је Муктар са свијем отворено причао, ка- ко је то његова заслуга, што је органи- зовао отпор арбанашки и на тај начин израднот да се осујети изведење уговора берлинског, које иде у корист Црне Горе. Дале причаше пето тако отворено, како је он четима арбанашким додавао пушке и вилетске које је узимао из државних вилајетских магацина у Призрену и Скадру, и да им је он додавао чебану из петљех магацина као и из монастирског. По томе је изван сваке сумње, да Муктар- паша, поред званичног, има и тајно упу- ствство од порте, без којег он јамачно не би смио да непржањује државне магацине турске. То истина ништа није ново, али је ипак занимљиво да се то чује из са- вијех уста истога Муктара. Порта је по свој прилици потпуно задовољна са доја- кошњом шестомјесечном радњом свога из- засланика Муктара, јер је научила, да га сад пошље у Јашину, да и тамо органи- зује отпор Арбанаса против Грчке». То је све тако и на пошљетку не може се баш толико ни замјерити ни порти ни Муктару, али се мора замјерити великим силама, које допуштају да се така лакр- дија тјера с њиховијем паредбама.

Народна скупштина у Србији, која се састала у Крагујевцу на ванредну сје- дницу ради рјешња питања о железнич- студ умрла, а сјутра шуре дијете у врлој, сад га насапуше и тару, а сјутра ће га тек мало поквасити, сад хите, те ће са свијем мокро дијете повити, а сјутра ће опет отезати, да мокро и разголитано ди- јете од зиме цвокоће и т. д.

Ко мало промисли, ваљда ће видјети, да такв нред и така разлика мора удити онако слабом и троншном тијелу, као што је дјетине за прве године. Та оно је веома њежно и мазно, па ће одговорити на нај- слабији утисак најјешћим појавима. Ху- кин само на сјајно огледало, па ће одмах носукнути; крзпи само клицу биљке, па ће се осушити, а увиједи ма најмањим вриједом слабачко тијело дјетине, па ће одмах осјетити. Ако ти се то и не јави одмах, не ће изостати, ма кад било.

За наше матере и наше прилике не- ка су ово правила при дјетинијем купању. Свака мати нека утврди једно вријеме, кад ће дјecu купати и снажити, и нека је од тога не задржи никоји посао или забава. За овању дјecu је најбоље прије по дне, а за већу вече, да послије одмах могу у постелу. За еуд је најбоље чисто коритање, али не о себи и на столицу, него до- бро углављено на што ширем простору. Мјесто за купање нека је заклоњено од промахе, па опет нека није уз пелили го- лу ватру. Вода нека је чиста (најбоље је рјечна или капиница), и нека је поједна- ко топла. За прве мјесеце је доста 28° го- плоте, а послије се полако прелази на «тек смлачену», па најпослије на несмла- чену «сипошницу», т. ј. устајају. Је ли

кој погодби између Аустро-Угарске и Ср- бије, имала је бити отворена у прошлу недељу. До овога часа није нам стигао никакав телеграм, којим би се то јављало те је могуће да је скупштина одложена, или да још није отворена.

У Шапцу се кандидује за посланика Милутић Гарашанин, син пок. министра Илије Гарашанина.

Како из **Париза** пишу, одредила је влада, да се има војнички посјети белгиј- ска граница, пошто она радијни, који су у Рубоа обуставили рад, у толиким хрпа- ма иду као крумчари преко границе, да крајински егражари немогу у том погледу ништа оправдати. Бонапартовци и клирици подучују те раднике, ширења међу њи- ма књиге, у којим се позивају на оружани отпор. Влада је уједно одредила истра- гу, те је одлучила, поступати свом стро- гошћу.

Заступник Клемано захтијева, да се у Лиону на ново кандидира Бланкуи. За- што да буду он и Рошфор изкључени од амнестије, када се помињу јуци, који су били осуђени ради протвх злочина? Што се, вели, може пргворити овој дво- јци? Какова је то република?

У Цариграду влада највећа **докуди- ца новца**, што даје повода догађајима, који се сваком чине невјероватни, па су ипак истинити. Прије неколико дана побу- но се је табор морнара; војници су с великом халабуком под прозоре министра морнарства захтијевали своју плаћу. Дру- ги дан добили су збила барем нешто од заостале своје плаће. Затим су дошле же- не, тражећи мировину или плаћу одсутних својих мужева. Речено им је, нека дођу други који дан; али на то диже се страшна вика, тако да министру наконк непреостаде друго, него да у иотаји изма- кне из своје палаче. Његове госпође мо- рале су побрати све драгоцености и пре- ноћити у Стамбулу, јер су се бојале на- вале војника или њиховијех рођака и жена.

У **Бугарској** чини се, да су се му- хамеданци дигли на оружје; министар ра- та кренуо је сам с већом војничком си- лом против усташа или мухамеданских раз- бојника Бугарска ће се војска сакупити међу Силистрији и Варном.

Д О П И С И.

III. НИКШИЋ, 10. Маја. — Прољеће у Црној Гори. Одавна нам ништа не јав- љам од гласнот Оногоста, а то је зато што немамо никакве новости. Јер ма да је била година врло перодна, ми ипак, у сла- ву нашега Господара, глад ни опазили ни- јесмо до данас. По јесмо се послије другог ратовања и нерада материјално исцрпили и презадужили. Ал' кад би нам се ова година родом добро наклонила, наш би се радени народ брзо опоравио. Но нам се не да ни радити — једно с политичких о- колности а друго с времена негодна.

Послије ланске зле године зима нам наступи студена, ма сува и добра за наш народ који с мора себи храну носаше. Прољеће пак наступи рано и лијено, те људи почеше рано земљу радити. Но све се у потоњ изопачи и охладје.

Од васкреа имамо честе кише и хлад- ноће, а од прекјуче и снјига по плани- нама. Овака неспиродна времена морају

спромашком народу много шкодити, као и логоровање на Цијевни.

10. пр. м. кад се хтјело окупирати Хум и Шипчанк у Зети, био сам на ри- јечи Цијевни. Тај и тих дана бјеше или- ска вршина те се јако попокосмо на ши- роком пољу Пемовскоме, и на мјеста при- сушило бјеше. Но баш тих дана паде до- вољно кише у све наше крајеве. И по том се преведри до ускра.

Окупацнија пошто се није могла изве- сти због пријеваре турске, наша војена у- права отпушти четврти дио војске да ради. Тешко је добро говорити човјеку кад се у мучнијем околностима налази, а то је логоровање према Арбаније где пола наши- јех радина дангуби, а та дангуба у ово до- ба свакога сиромаша још више у свота- њу доводи.

Прије 10 дана вратив се из Подгори- це гледао сам уз пут малу дјecu од 12 до 15 година како ралидом земљу ору, а мај- ке и сестре ни помажу. Још од 1862 ка- ко су почеле дуговремене војне, наше же- не научиле и људке послове радити. Оне саде дуване и друге зелени, кукурузе ко- пају, сјено купе, стоку гледају и т. д., а бива да многе и земљу ору. То је лијено, али тешко дому без домаћина.

Дакле с чим се можемо похвалити, ни то нећу оставити. Можемо се хвалити са добрим Господаром који једино брину води за свој сиромашни народ, као отац за своју дјecu, он лијечи нашу сиротињу. Друго је што имамо се хвалити на добар изглед љетине, на озима жита и траву. Прошле зиме људи су прилично насјали озимом жита и ово је до данас врло до- бром изгледа. Око Зете и Мораче гледао сам раж високу да би се једва човјек на коњу из ње видио. И да нијесу честе и хладне кише окренуле, тамо би до 20 да- на било новог жита. А ако се продужи логоровање на Цијевни, наша ће љетина свакојако осакатена и оназађена остати. Ма се надамо да ће они те су нам криви шпат чиме накнадити нам шету.

Говорећи површно о нашем икономном стању, рећи ћу што и о Гледстоноу, ако то наш штовани уредник допушти. Јер коли- ко код нас сметају елементарне и политич- ке околности, то ипак лакше сносити мо- жемо — кад се нечем извјесно за напре- дак надамо.

До овог прољећа опште поздне го- вораху о новом свјетском рату и кљабу што се тек који дан очекиваше, док та гласила у један пут непрекиде нова ин- глешка влада, те се сада такође по сви- јем новинама пише о миру, о унапређењу и равноправности подјармљенијех народа. Сјајна звијезда са запада у лицу Глед- стона и његових либералаца јако је од- сијнула у наше крајеве.

Та нова влада Гледстонова, чујемо да је обрекла ослободити све Славене на балканском полуострву и створити нову славенску државу и конфедерацију југосла- венских народа. Па ко се неси томе на- дао и веселио? Ми смо за то рвали већ од 300 година а све се томе надали. И чудо је што се још давније није родио тај наш сретни пријатељ човјек и моћни осло- бодилац робујних народа.

Хоће ли то Гледстон и његова славна влада баш и извршити незнамо тек, по њи- вским гласовима ми му усрдно кључемо: у здравље! А ако изврши што се говори, Гледстон ће стајати као звијезда данца на челу наше нове повјерење, а име ће му записано бити златнијем словима.

и уста бришу се чистим убресом засеби- це. Оједине се у нас обично потпрашују црвоточином или другим којим меким пра- хом, али је боље утиснути у оједено мјес- то чисту масну крпичу, или прамак ома- шћена свиоца (парније). Кад се све пре- гледало и оснажило, обуче се дијете у чи- сто и сухо, подоји се, и положи да заспи.

До које године ваља дијете сваки дан окупати, каже се и само, а онај Није- мац је то лијено рекао. Најбоље би, дакле, погодили, кад би се и дјеца и одрасли купали сваки дан. Коде је то с руке и ко може, нека се купа колико и кадгод мо- же. Код дјече већ није тако. До пете го- дине мора се дијете купати сваки дан, о- собито љети, а старијој дјечи је доста, а- ко се окупају два пута у недељи, и пр- ериједом и суботом прије спавања. Дакако, да се наша сеоска дјеца баш у том добу јаче загаде него и повојзад, и да би боље било, кад би се преко љета, док ситне иде у кошуљци по ираху и калу, уоби- чајило, да се сваки дан купа.

Колико је матер, које ће се овим насмјехнути! Јадан им тај смијех! Нека запамте, да за немаром и незнањем њи- ховим устоице иде читва поворка зала, што ће се послије и на њихове главе сру- шити, па их као нека клетва гонити. Не- ка се сјете, да њиховим нехотом затпу напредак народни у клици, па ће и можда савјест игонити, да ово послушају. А ко- ја нежа ни толико савјести, она нека се поштиди свеог имена материнског, што га незаслужена носи.

(«Здравље».)

Домаће вијести.

— Гости наши г. пуковник Хорватовић и г. Стефановић Вилковски по што су на измаку прошле недеље разгледали нашу нитому Зету и варош Подгорицу, гдје су се састали и упознали с одличнијим војводама црногорскијем, који се тамо налазе на стражи интереса наше драге отаџбине, винули су се у недељу и стигли то вече амо, пуно задовољни утисцима предела и народа кроз који су прошли. Сјутра дан, у понедељник имали су част бити позвани на вечеру у Њ. Височанства нашег Књаза и Господара, којом је приликом Њ. Височанство благовољело у најљубазнијем разговору провести цијело вече с г. пуковником Хорватовићем. У уторник прије по дне гости су оставили Цетиње, пошавши са нашим и в. министром унутрашњих дјела, г. војводом Машом Врбидом, у Бар, да виде ово романтично пристаниште на црногорској обали јадранскога мора. У Бару ће се навести на море и отпутовати у своју отаџбину.

— Сурадник францескога листа «Солеја», г. Лавале, наименован за секретара у нашем министарству иностраних дјела, стигао је већ овамо и ушао у службу.

— Дворски лекар Њ. Височанства нашег Књаза и Господара, г. др. Мишетић, дошло се опростио са својим познаницима и пријатељима у Дубровнику, који су му тамо у част за велико одликовање његово приредили сјајан банкет, стигао је у ови четвртак на Цетиње, гдје ће коначно остати.

— У четвртак стигао је на Цетиње господин Швалеј који је на позив Његовог Височанства нашег Књаза и Господара дошао амо из Швајцарске, да у богатијем са стоком крајевина наше отаџбине, као што су Дробњац, Пива и др., чини покушаје око мљечне привреде, фабрикације сира и свега осталог што у ту стругу спада, на начин као што се то чини у алиским предјелима Швајцарске. Ова племенита мисао нашег за благостање свога народа вазда забринутог Господара уродиће без сумње обиљним плодом, јер доиста они крајеви наше отаџбине, богати стоком и вадашном пашом, имају у себи све услове, који су нужни за развитак мљечне привреде и фабрикације сира, а ово су двије гране пољске привреде које најобилатије награђују трудове и наплаћују главнице те се у њих уложје, као што ће бити познато свакоме који познаје Швајцарску, земљу кршну и брдовиту, која се великим дијелом храни и издржава о својој стоци и производима, које од ње добија. Дај Боже, да се и у нашој домовини ова грана привреде прими и одомаћи и да буде од користи овој земљи, којој је сваки и најмањи пазор прихода добро дошао!

ТЕЛЕГРАМИ „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“

ЛОНДОН, 11. Маја. — У доњем дому Харлингтон изјавио, да ће наскоро главари авганистански у Кабулу изабрати кнеза, који обетава да ће успоставити трајно пријатељство с Инглишком. Војска инглишка вратиће се мало по мало. Дилке рече како постоје надање да ће се уредити грчко питање на темељу протокола конгреса берлинског. Све су силе престале на компромисе те је предложио Корти односно Црне Горе.

БЕЧ, 12. Маја. — Мусурус-паша, турски посланик у Лондону, стигао у Беч.

ПЕТРОГРАД, 12. Маја. — „Агенција руска“ јавља да заједничка нота великијех сила још није предана порти, јер је нужно да јој се дода захтјев за случај ако порта држи да јој није могуће јемчити за неповредљивост чланова пограничне комисије. Ако то држи порта, онда ће се посланици у Берлину састати да раде на пословима око ограничења.

ПРИЗ, 12. Маја. — Ништа се није догодило. Све на миру. Више вијенаца положено на гробове стријељаних комунаца.

ТРИЈЕШЊЕ, 12. Маја. Гешен, п. засадник инглишке владе, синоћ отпутовао за Цариград.

БЕЧ, 13. Маја. — „Полит. Коресп.“ јавља, да је Аустрија предложила порти да својом војском опсејде Скадар, как би српјичина свезу и саобраћај ове вароши с Арбанасима окупљенијем у Тузе.

Уредник издавац Божа Новаковић.

ПРИЗ, 13. Маја. — Влада францеска предлаже великијем силама да се неодољиво састану на конвенцију ради рјешења грчког питања. Инглишка и још неке силе већ су на то пристале. Извјесно је да ће пристати и остале силе. — Сенат је изабрао Сеја за пресједника.

РИМ, 13. Маја. — Тећо наименован за пресједника сенату.

ПРИЗ, 13. Маја. — Седам странаца уапшено. Биће прогнани. Предстоји прогнанство и осталијех социјалиста иностранијех.

РИМ, 14. Маја. — Парламенат отворен пријестоном бесједом, из које оно мјесто о спољашњим одношајима овако гласи: „Кад сам цитовао пут у правно ријеч на вас, био сам сретан огласити вам да стојимо у извршним одношајима к свјема државама, дакле да ће нам бити олакшано поради на дјелу измирења и цивилизације, које одликује нашу политику у односима к иностранству. Догађаји су потврдили моје предвиђење. Повјерење к нашој неистражности нама удјељује часну улогу у радњи дипломатској, која око тога настоји да се лојално изведе уговор берлински. Најновија иницијатива једне пријатељске силе, уз коју су већ пристале и све остале заједно с Италијом, смијера на то, да отклони тешкоће које стоје на путу расправи питања још неријошенијех, и ваља се надати поврх свега да ће се припреме пограничних Црној Гори предјета избјећи несрећа једнога опасног сукоба. Што се тиче грчког питања, уз суглас свијех влада и ми смо пристали безинтересно, да се оно ријешити саобразно заједничкијем одређењима и сходно преданијама наше стародавне политике народне, а под условима угоднијем за општи мир, за који ћемо се ми трудити да га одржимо дуго и часно.“

ЛОНДОН, 16. Маја. — Заједничка нота, којом се иште рјешење питања црногорског, грчког и јерменског, биће уређена, чим Гешен приспје у Цариград, и предана порти, по што је одобре све велике силе. У пошти ће се изјавити, да Црној Гори није уступљено земљиште начинио правилним, и тражиће се од порте да покаже начин како ће се ово питање ријешити без сукоба.

РИМ, 16. Маја. — Фарини изабран је за пресједника коморе. Поради избора потпресједника нужна је балотажа.

ПРИЗ, 16. Маја. — Сеј поднио је оставку на послаништво у Лондону.

Јавна благодарност.

Свјема пријатељима и познаницима, грађанима града Дубровника, који су ми приликом мојег опростаја и поласка на Цетиње за дворског лекара Његовог Височанства Књаза и Господара Црногорског Николе I. указаали на банкету и вичае своју пријатељску љубав и наклоност, и међу којима сам ја провео шест година пуних лијепих успомена и драгога сјећања, изјављујем овим путем своју дубоку благодарност и задајем им тврдо увјерење да ћу их вазда у срцу својем носити.

Цетиње, 16. Маја 1880.

Д-р Рокко Мишетић.

ПОЗИВ.

П. н. чланови читаонице Цетињске позивају се овијем, да изводе у недељу 18. ов. м. доћи на скупуштину читаоничку, која ће се држати у 3 уре по подне у читаоничкој дворани. На дневном реду биће: 1) Извјештај рачунски. 2) Набавка нових листова. 3) Извјештај о стању књижице читаоничке. 4) Избор одбора за састављање правила за читаоницу. 5) Поједини приједлози.

Цетиње, 16. Маја 1880.

Управа Читаонице.

Књижевни оглас.

У књижари Ј. ПАРЛОВИЋА на Цетињу могу се добити ове књиге:

- GRAMMAIRE de la LANGUE SERBO-CROATE par A. Pargić. Traduction à l'usage des Français contenant des améliorations suggérées par l'auteur avec une introduction par le docteur J.-B. Feuyrier médecin-major en mission au Monténégro, chevalier de la légion d'honneur, commandeur de l'ordre de l'indépendance du Monténégro, membre correspondant de la société médicale d'émulation de Paris, des sociétés de médecine de Lille, Nancy etc. Paris 1877. ф. 4. 50 н.
ИСТОРИЈА УМНОГА РАЗВИЋА ЈЕВРОПЕ. Написао Ц. У Дрепер. Оба дијела . . . ф. 2. 80 н.
ПОВРТАРСТВО за школу и народ написао д-р Ђорђија Радич. . . ф. 3. 20 н.
ЖИВОТИ И ДЈЕЛА ВЕЛИКИХ ЉУДИ из свијех народа. Сабрао и уредио М. Ђ. Милићевић. Сва три дијела. . . ф. 3. 20 н.
КУЉЕВИЋ ЛЕКАР или најважнија упутства при лијечењу свијех болести као и за очување здравља. Саставио д-р Н. Сријемац. . . ф. 1. 30 н.
ИСТОРИЈА СВИЈЕТА за народ и школу. Написао Стојан Бошковић. . . ф. 1. 80 н.
ЈЕ ЛИ МОРАЛО БИТИ? Приповијетка од К. Деглева. . . ф. 1. 20 н.
НОВИНА. Роман И. С. Тургењева. Оба дијела. . . ф. 1. 60 н.
ПСАЛМИ ДАВИДОВИ. Превео Ђуро Даничић. . . ф. — 30 н.
УЧИТЕЉ РУСКОГ ЈЕЗИКА. Изнова израђено дјело по методи Робертсона од А. Василевића. . . ф. — 80 н.
ГРИЈЕХ И КАЈАЊЕ. Роман из времена Шпањолске ратне књижевности од А. Брасета и Ј. Ковена. Сва четири дијела. ф. 2. 60 н.
НАШЉЕДСТВО. Приповијетка од Хенрика Чоке. . . ф. — 40 н.
ПРИПОВИЈЕТКЕ Ђ. ЈАКШИЋА. (Син свиједога Гајзе. — На мртвој стражи. — Сузањ, Невјерна Тијана и Краљица. — Српско чобанче.) Сва четири дијела. . . ф. 1. — н.
ПРВА ЉУБАВ. Новела Ивана Тургењева. . . ф. — 50 н.
ЧЕТОВАЊЕ. Приповијетка од Марлинског. . . ф. — 40 н.
МРАЧНА КУЉА. Американски роман. . . ф. — 40 н.
ПРИПОВИЈЕТКЕ МАВРА ЈОКАЈА (Круна и мрта. — Трипут Бог помаже. — Смрт на ресуду.) . . . ф. — 25 н.
АБДАЛАХ. Арапска приповијетка. Написао Едвардо Лабурјеј. . . ф. — 60 н.
ПУТ ОКО СВИЈЕТА за осамдесет дана. Од Јулија Верна. ф. 1. 20 н.
ДЈЕЧИЈА ЗАБАВА у слици и ријечи. . . ф. — 25 н.
ВЈЕРЕНИЦА ЦРНОГОРСКА. Новела Мих. Полита-Десанчића. Друго издање. . . ф. — 25 н.
КОТАРЧИЦА ЦВИЈЕЉА. Приповијетка за старо и младо. ф. — 50 н.
РУКАВИЦА. Роман из инглишкога друштвеног живота. ф. 1. 20 н.
ПРОГНАНСТВО ШПАЊСКЕ КРАЉИЦЕ ИЗАБЕЛЕ, или тајне двора мадриског. Исторични роман. Све 28 свезака. . . ф. 8. 60 н.
БАДЊАК. Дарак доброј дједи ЕНОХ АРДЕН од Тенисона. Пријевод Змај-Јована Јовановића. . . ф. — 50 н.
ОРАО . . . ф. — 50 н.
СРПСКИ СОКО . . . ф. — 50 н.
НАНЧЕВАЦ . . . ф. — 30 н.
ЦАРИП . . . ф. — 25 н.
НОВА РУЖИЦА српски народни календар за 1880. . ф. — 25 н.
СРПСКИ ЉЕТОПИСИ сви од г. 1858 (кв. 98) па до г. 1877 (кв. 120). Цијена им је по 50 н., 80 н. и 1 фор. а. вр.

О Г Л А С

КУПУЈЕ

потписани биљеге већ жигосане и даје за црногорске 70 новч., за бугарске 40 новч., за србијске 20 новч..

за грчке 25 новч., за турске 20 н. за 100 комата. Биљеге неке шаљу уз плату у паточ на адресу: Marcello Assereto pr. Wiesentreiter a C. Triest. (2—3)

О Г Л А С И.

Најновије руже од 1879—1880

Пирамидалне руже.

Све више се траже и одомаћују оне

ПИРАМИДАЛНЕ РУЖЕ

које ја из малених либака свакојаким ниских ружа од најплеменитије руке облагорођавам. Упутство, како се око овјех ружа поступа, шаљем уза сваку наруџбину бесплатно. 1 ком. 1 марка, 12 ком. 8 марака с паковањем.

Најновије Јагоде и Малине по 2 марке, Ружичињаци на високом стаблу по 1.50 марака. Илустровани каталог стоји сваком на расположењу бесплатно.

F. HEYDNICH, Rosenzüchter,

(9—12) Langensalza i. Th.

Штамарија Ј. Павловића

у Сремским Карловцима

снабђена са два ручна преса, цијелим прибором штампарским и су 50 центара разноврсних слова, старијех и новијех, понајвише ћирилицких, може се купити за 1200 фор. а. вр.

Штамарија је згодна за какву мању варош.

Ради даљих услова ваља се обратити или самоу имаоцу штампарије на Цетиње, или Кости Павловићу трговцу у Сремским Карловцима. (10—12).

ПОШТАРСКИ

ЉЕТНИ РАСПОРЕД

поласка и доласка пошта од данас до свршетка Септембра 1880.

ЛИСТНА ПОШТА полази са Цетиња

у понедељак, у четвртак и у суботу. Предавање до 11 ура у јутро.

Долази из Котора у понедељак, сриједу и суботу. Раздавање у 8 ура у јутро, ако пароброд стигне на вријеме.

ДЕЛИЖАНЦА полази са Цетиња за Котор у недељу у 6 ура у јутро. Предавање у суботу до 6 ура по подне.

Долази из Котора у понедељак. Раздавање у 8 ура у јутро.

ЛИСТНА ПОШТА полази са Цетиња за Ријеку, Бар, Даниловград, Никшић и Подгорицу у понедељак, сриједу и суботу. Предавање до 11 ура у јутро.

Долази с Ријеке, из Бара, с Даниловграда, из Никшића и Подгорице у уторник, четвртак и недељу. Раздавање у 10 ура ако пошта стигне на вријеме.

ДЕЛИЖАНЦА полази за Ријеку, Бар, Даниловград, Никшић и Подгорицу у сриједу. Предавање у уторник до 6 ура по по дне.

Долази у четвртак. Раздавање у 10 ура пред по дне.

Канцеларија је сваки дан отворена од 9 ура до 12 у јутро а од 4 до 6 по подне Цетиње, 20. Марта 1880.

Управитељство

Књ. црногорске поште.

ТЕЧАЈ БЕЧКЕ БОРЗЕ.

Од 16. Маја 1880.

Table with 2 columns: Item and Price. Items include: Државни дуг у сребру (7280), Државни дуг у злату (7340), Златна рента (8880), Дозволи од 1860 (130), Банчине акције (833), Кредит (27840), Лондон (11785), Ц. кр. цекин (556), Набавка (938), Државна марка (58).

У државној штампарији.